

Slovenski realizem

Slovenski realizem vključno z obdobjem "med romantiko in realizmom", je trajal nekje od **1849** leta pa vse tja do **1899** leta.

Realist zavraca nenavadne snovi, ki so bile priljubljene romantikom, **je nasprotje** romantiki. Mikajo ga **družbena vprašanja in sodobno življenje**, ki ga prikazuje **taksno kot je** z vsemi njegovimi ostrimi nasprotji. Temu odnosu do stvarnosti najbolj ustreza **proza**. Ker prikazuje realist zmerom samo resnično in naravno življenje, je temu primerna tudi zgradba dela, ki je **preprosta, jezik sam pa je pogosto vzet iz vsakdanjega govora in iz narecij**.

V obdobju slovenskega realizma se je na slovenskem **bolje razvila epika** in pridobila novi zvrsti, **roman in novelo**. Poudarek je na **epiki**.

V tem času je potekal program **zedinjene slovenije**, vsa slovenija se je združevala.

Izoblikovali sta se dve gibanji **Staroslovenci**, ki so izdajali "**Kmetijske in rokodelske novice**" in **Mladoslavenci**, v času realizma sta začela izhajati tudi časnik Slovenski glasnik in Zvon.

Predstavniki slovenskega realizma so: Fran Levstik, Simon Jenko, Josip Jurčič, Janko Kersnik,...

Fran Levstik:

Rodil se je v **kmečki družini** leta **1831** v **Retjah pri Velikih Lascah**.

Normalko (osnovno solo) in gimnazijo je končal v **Ljubljani**. 1854. je postal **stipendist** nemškega viteskega redu, odsel v semenisce v Olomoucu (na Češkem). Leta 1855 je moral semenisce zapustiti, ker naj bi bila njegova zbirka "Pesmi" nemoralna. Ko se je vracal domov, je se nekaj časa preživel na **Dunaju**. Doma je nato 6 let služil kot **domac učitelj** (v tem času je nastal Martin Krpan-povest). Nato se je ukvarjal z **uredniškimi in tajniškimi** službami. Nazadnje je bil **skriptor** v Ljubljani, kjer je tudi leta **1887** umrl.

Napisal je **potopis** "Iz Litije do Cateza", umetno **povest** "Martin Krpan", pisal je tudi **programe in manifeste**.

Simon Jenko:

Bil je najpomembnejši pesnik med Presernom in moderno. Rodil se je v **kmečki družini** leta **1835** v **Podreci pri Mavcicah**. Gimnazijo je obiskoval v **Novem mestu** in **Ljubljani**. Ze kot dijak se je ukvarjal s knjizevnostjo. Ustvaril je **Vaje** (dijasko glasilo). Dostudiral je **pravo** in nekaj časa bil **domaci učitelj**. Ko se je vrnil domov je postal **odvetniški pripravnik** v **Kranju** in **Kamniku**. Sprva se je ukvarjal z **domovinsko liriko**, nato z **ljubezensko liriko**, pisal pa je tudi **pripovedne pesmi** ("Pesmi"). Napisal je tudi tri **kratke zgodbe**, ki so bile objavljene v Slovenskem glasniku (Spomini, **Tilka**-znacajevka, Jeprski učitelj). Umrl je leta **1869** v **Kranju**.

Josip Jurčič:

Bil rojen leta **1844** na **Muljavi pri Krki**. Oče je bil samostanski kocijaz in bajtar. Osnovno solo je obiskoval v **Krki** in **Visnji Gori**, gimnazijo pa je končal v **Ljubljani**. Po končani maturi je odsel na **Dunaj**, kjer je studiral **slavistiko** in **filologijo** (jezikoslovje, knizevnost). Vrnil se je domov, kjer je v **Mariboru sourejal** Slovenski glasnik. Čez nekaj časa je postal **urednik**, in uredništvo prenesel v **Ljubljano**. To je bil do svoje smrti, do leta **1881**. Pisal je **krajše in daljše povesti in novele** (Spomini na deda, Jurij Kozjak, Domen, Tihotapec...) Napisal je tudi **1. slovenski roman Deseti**

Brat, napisal pa je tudi pripoved “**Telecja pecenka**”, ki je ravno tako kot Jenkova “**Tilka**”, znacajevka.

Janko Kersnik:

Rodil se je leta **1852 (Brdo pri Lukovici)**, v mescansko plemiski družini. Gimnazijo je koncal v **Ljubljani**. **Pravo** je dostudiral na **Dunaju in v Gradcu**. Sprva je bil pripravnik **financnega urada v Ljubljani**, kasneje **notarski namestnik na Brdu**, končno pa je postal **notar**, kar je bil do svoje smrti, do leta **1897**. Njegovo pomembnejše delo je **Jara Gospoda**, ki je bila objavljena v Ljubljanskem Zvonu.

Dodatek:

Znacajevka: (*Jurcic-Telecja pecenka, Jenko-Tilka*)

Je kratka zgodba, lahko tudi novela, ki ima v sredisu pripovedno osebo s posebnim, cudaskim ali celo patoloskim znacajem, dogajanje se zaplete in razplete okoli njene posebne usode.

Potopis:

Polliterarna zvrst, opazovanje, belezenje in komentiranje stvarnega sveta med potovanjem.

V slovenski knjizevnosti ni bilo epa, zato se tudi roman ni razvil na njegovi podlagi vse do leta 1850. Po letu 1850 so se izoblikovale krajse pripovedne zvrsti, nakar se je na njihovi podlagi razvil tudi roman.